

Zespół Szkół Hotelarsko - Gastronomicznych
w Gdyni

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Przedmioty ekonomiczne zawodowe

Opracowanie:
mgr inż. Anna Hopcia
mgr Ewa Dusza

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

I. Obszary aktywności ucznia , które będą podlegać ocenie.

1. Wiedza

- a) znajomość pojęć, zasad, zagadnień i reguł dotyczących zagadnień zawodowych przewidzianych w programie nauczania
- b) zrozumienie i zapamiętywanie wiadomości zdobytych podczas lekcji i nauki własnej,
- c) uporządkowanie i streszczenie wiadomości, zilustrowanie i wyjaśnienie na odpowiednich przykładach.

2. Umiejętności

- a) prawidłowa interpretacja i samodzielne rozwiązywanie problemów związanych z przedmiotem
- b) prawidłowa analiza, wnioskowanie i dostrzeganie związków między teorią, a praktyką i stosowanie w rozwiązywaniu zadań
- c) formułowanie problemów, planu działania, przewidywanie i prezentowanie ich na własny sposób
- d) ocenianie, wartościowanie, wnioskowanie
- e) poprawne korzystanie z pomocy dydaktycznych (podręczniki, plansze, słowniki statystyczne, rysunki, schematy)
- f) wykorzystywanie wiedzy teoretycznej w praktyce.

3. Postawy

- a) samodzielność i aktywność na lekcji
- b) pozytywne nastawienie i zainteresowanie przedmiotem
- c) praca w zespole
- d) obecność i przygotowanie do lekcji
- e) prowadzenie zeszytu i wykonywanie zadań
- f) samodzielność, zaangażowanie i dociekliwość poznawcza
- g) kształcenie kreatywnej postawy wobec problemu
- h) umiejętność samooceny, planowania i organizowania własnej nauki, przyjmowania za nią odpowiedzialności
- i) dokładności, rzetelności, systematyczności, wiary we własne siły.

II. Założenia ogólne przedmiotowego systemu oceniania.

1. Przedmiotowy system oceniania ma na celu :

- a) poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w nauce
- b) pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju
- c) motywowanie ucznia do dalszej pracy
- d) dostarczaniu nauczycielowi, rodzicom (opiekunom) informacji o postępach, trudnościach, uzdolnieniach ucznia

- e) umożliwia nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej
- f) uświadomienie uczniom braków w zakresie wiedzy oraz wdrażanie do samokontroli.

2. Ocenianie przedmiotowe obejmuje:

- a) formułowanie przez nauczycieli wymagań edukacyjnych oraz informowanie o nich uczniów i rodziców
- b) formułowanie trybu oceniania
- c) bieżące, śródroczne, końcowe ocenianie i klasyfikowanie według skali i w formie przyjętej w szkole jak również warunki poprawiania
- d) przeprowadzanie egzaminów klasyfikacyjnych.

3. Ocenianie pełni funkcję:

- a) diagnostyczną (monitorowanie postępów ucznia i określanie jego potrzeb indywidualnych)
- b) klasyfikacyjną (różnicuje i uporządkowuje uczniów zgodnie z pewną skalą i za pomocą umownego znaku).

4. Przedmiotem oceny jest:

- a) zakres opanowanych wiadomości
- b) rozumienie materiału naukowego
- c) umiejętność stosowania wiedzy
- d) umiejętność przekazywania wiedzy .

III. Sposoby sprawdzania osiągnięć i postępów ucznia:

1. Powinności ucznia

- a) każdy uczeń powinien posiadać wskazany przez nauczyciela podręcznik oraz zeszyt przedmiotowy
- b) uczeń obowiązany jest prowadzić notatki
- c) uczeń, zgłasza nieprzygotowanie do lekcji (2 razy **lub 1 raz** w semestrze) po sprawdzeniu obecności przez nauczyciela,
- d) w czasie lekcji bezwzględnie należy wyłączyć telefon komórkowy
- e) na sprawdzianach można korzystać z kalkulatora (ale nie w aparacie komórkowym)

2. Formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

ocenie podlegają:

- a) odpowiedź ustna - przynajmniej raz w semestrze, pod względem rzeczowości, stosowania języka przedmiotu, umiejętności formułowania dłuższych wypowiedzi. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych – z całego działu;
- b) krótkie prace kontrolne (mogą być nie zapowiedziane) z 1-3 ostatnich zajęć lekcyjnych
- c) prace kontrolne przeprowadzane po zakończeniu każdego działu, zapowiadane co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem.

- d) wyznaczone prace domowe,
- e) samodzielna praca ucznia w czasie lekcji, ćwiczenia praktyczne
- f) prace samodzielne uczniów
- g) prace w grupach
- h) prace nieobowiązkowe , nadprogramowe

Plusami i minusami oceniane będą:

- praca ucznia na lekcji (odpowiedzi, aktywność i zaangażowanie, stosunek ucznia do przedmiotu, wyposażenie w przybory)
- bieżące prace domowe
- zapisy lekcyjne w zeszycie przedmiotowym
- zadania dodatkowe

Prace kontrolne są obowiązkowe. Jeżeli uczeń z przyczyn usprawiedliwionych nie mógł pisać w wyznaczonym terminie, to powinien to uczynić w okresie dwóch tygodni od daty przeprowadzenia sprawdzianu w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

Nieobecność nieusprawiedliwiona powoduje otrzymanie oceny niedostatecznej .

3. Wystawienie oceny śródrocznej i rocznej oraz warunki i formy poprawy oceny

- a) nauczyciel oddaje sprawdzone prace pisemne w terminie dwóch tygodni,
- b) uczeń ma prawo przystąpić do pracy kontrolnej powtórnie (pisemnie lub ustnie) tylko raz w ciągu dwóch tygodni od daty zapoznania się z oceną (w terminie ustalonym przez nauczyciela),
- c) kartkówki i testy obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji nie podlegają poprawie pisemnej,
- d) uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć 1-2 razy w semestrze; nie dotyczy to lekcji powtórzeniowych (wyjątkiem jest powrót do szkoły po długiej nieobecności); nieprzygotowanie należy zgłaszać przed lekcją,
- e) w przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej na sprawdzianie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, którą może poprawiać według zasad pkt.b
- f) do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio ze sprawdzianu wpisuje się ocenę poprawioną,
- g) **wystawienie oceny śródrocznej i rocznej** dokonywane jest na podstawie wszystkich ocen cząstkowych, ocena ta nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych (większą wagę mają oceny ze sprawdzianów, w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Pozostałe oceny są wspomagające). Oceny cząstkowe są przeliczane według systemu wag:
  - sprawdzian wiadomości - 1
  - praca klasowa /test/projekt - 1
  - wypracowanie klasowe - 1
  - wypracowanie domowe - 1
  - kartkówka - 0,5
  - odpowiedź ustna - 0,5
  - aktywność - 0,4

- zadanie domowe - 0,3
  - referat, prezentacja - 0,3
  - dyktando - 0,5
  - ćwiczenie praktyczne - 0,4
  - sprawdzian praktyczny – 1
- h) jeżeli uczeń opuścił 50 % zajęć i brak jest podstaw do wystawienia oceny – nie jest klasyfikowany
- i) oceny śródroczne i roczne są ustalane według średnich ważonych ocen cząstkowych zapisanych w dzienniku elektronicznym według następującej skali:
- celujący od 5,75
  - bardzo dobry od 4,75
  - dobry od 3,75
  - dostateczny od 2,75
  - dopuszczający od 1,75
- j) uczeń może otrzymać śródroczną lub roczną ocenę dobry i wyższą jeśli ze wszystkich sprawdzianów zapowiedzianych posiada oceny pozytywne.
- k) uczeń, który chce otrzymać **wyższą niż przewidywana roczną ocenę** klasyfikacyjną zdaje przed nauczycielem sprawdzian z wiadomości i umiejętności z całego zakresu materiału. Ponadto uczeń musi spełniać następujące warunki:
- być obecnym na wszystkich sprawdzianach lub je terminowo zaliczyć
  - mieć przynajmniej 90% frekwencję na zajęciach (ewentualne nieobecności muszą być usprawiedliwione)
- l) jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie spełnia wymagań określonych w punkcie i nauczyciel może wyrazić zgodę na sprawdzenie wiadomości i umiejętności
- m) roczna ocena klasyfikacyjna zostaje podwyższona, jeżeli uczeń spełnił przynajmniej 90% wymagań określonych przez nauczyciela w sprawdzianie.

4. Sposoby informowania uczniów.

- a) na pierwszej godzinie lekcyjnej uczniowie są zapoznawani z pso oraz z zakresem materiału.
- b) wymagania na poszczególne oceny są udostępniane wszystkim uczniom. wszystkie oceny wystawiane uczniom są jawne, zarówno dla niego, jak i jego rodziców (prawnych opiekunów).
- c) nauczyciel uzasadnia ocenę, odnosząc się do stopnia opanowania wymagań edukacyjnych oraz aktywności ucznia.
- d) uzasadnienie oceny może mieć formę ustną lub pisemną i powinno zawierać:
- wyszczególnienie dobrych elementów pracy ucznia,
  - rozpoznanie braków i wskazanie sposobu uzupełnienia ich,
  - wskazówki dalszego kierunku uczenia się.
- e) nauczyciele miesiąc przed klasyfikacją roczną w czasie zajęć edukacyjnych, informują uczniów o przewidywanych ocenach rocznych w tym o ewentualnym nieklasyfikowaniu.
- f) przewidywane oceny roczne nauczyciel wpisuje w e-dzienniku w kolumnie „proponowana ocena roczna” lub „proponowana ocena końcowa”.

- g) przewidywana ocena może być określona jednoznacznie lub jako wahająca się między dwoma stopniami. zaproponowana ocena może ulec obniżeniu o 1 stopień w przypadku lekceważącego stosunku do obowiązków szkolnych w okresie od chwili poinformowania o przewidywanych ocenach do posiedzenia rady pedagogicznej.
- h) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczniowie otrzymują do wglądu na zajęciach z przedmiotu.
- i) sprawdziany i inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

5. Sposoby informowania rodziców.

- a) rodzic na bieżąco posiada dostęp do informacji o ocenach cząstkowych w e-dzienniku. informacje o ocenach przekazywane są również podczas zebrań rodziców z wychowawcą oraz w czasie indywidualnych cotygodniowych konsultacji z nauczycielem.
- b) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane do wglądu rodzicom (prawnym opiekunom).

6. Wymagania na oceny

- a) poszczególne oceny ustalane są w zależności od procentowego stopnia opanowania zakresu treści nauczania, które szczegółowo opisane są w planach pracy nauczyciela załącznik nr 1
- b) podstawą uzyskania pozytywnej oceny śródrocznej i rocznej jest uczestnictwo ucznia w minimum 50 % zajęć.
- c) w przypadku wystąpienia trudności, wynikających z sytuacji losowych, w opanowaniu przez ucznia podstawowych treści programowych, nauczyciel wspólnie z uczniem wypracowuje sposoby ich pokonania

7. Kryteria ocen:

- a) prace pisemne są oceniane na podstawie liczby uzyskanych punktów wg skali::

100% - 96% - celujący (6)
95% - 86% - bardzo dobry (5+, 5, 5-)
85% - 71% - dobry (4+, 4, 4-)
70% - 56% - dostateczny (3+, 3, 3-)
55% - 40% - dopuszczający (3-+ 3, 3-)
39% - 0% - niedostateczny (1+, 1)

- b) odpowiedzi ustne

Stopień niedostateczny:

Uczeń nie opanował podstawowej wiedzy z zakresu z trzech ostatnich lekcji, błędnie analizuje dane pojęcia i terminy, nie potrafi rozwiązać problemów o podstawowym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela, braki te uniemożliwiają uczniowi dalszą kontynuację nauki .

Stopień dopuszczający:

Uczeń zna podstawowe pojęcia z ostatnich trzech lekcji, odtwarza pamięciowo podstawowe informacje, potrafi wykonywać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności przy pomocy nauczyciela, ma problemy w samodzielnym rozwiązywaniu typowych zadań teoretycznych czy też praktycznych.

Stopień dostateczny:

Uczeń opanował częściowo wiadomości i umiejętności z ostatnich trzech lekcji, zna podstawowe fakty, definicje i pojęcia pozwalające mu na rozumienie najważniejszych zagadnień, poprawnie wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z nauczaniem przedmiotem, potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji i wyciągnąć wnioski z pozyskanych informacji.

Stopień dobry:

Uczeń w pełni opanował zakres wiadomości i umiejętności trzech ostatnich lekcji, dobrze posługuje się podstawowymi pojęciami i terminami do wyjaśnienia wybranych zagadnień, określa różne związki i zależności między omawianymi zagadnieniami, potrafi zastosować wiedzę w typowych sytuacjach, umie samodzielnie rozwiązywać typowe zadania, a trudniejsze wykonuje pod kierunkiem nauczyciela.

Stopień bardzo dobry:

Uczeń sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji, kojarzy fakty dotyczące zajęć edukacyjnych z innymi dyscyplinami naukowymi, wiąże poznane treści z życiem codziennym, rozwiązuje problemy i zadania dodatkowo stawiane przez nauczyciela, bezbłędnie posługuje się słownictwem używanym w naukach ekonomicznych, potrafi wyciągać logiczne wnioski w analizowanych problemach.

Stopień celujący:

Uczeń w pełni opanował zakres wiadomości i umiejętności trzech ostatnich lekcji, samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, formułuje problemy i dokonuje analizy i syntezy nowych zjawisk, proponuje nietypowe rozwiązania, potrafi prezentować i udowodnić swoje zdanie używając odpowiedniej argumentacji będącej skutkiem nabytej samodzielnie wiedzy, aktualizuje na bieżąco wiedzę w procesie samodzielnego doksztalcania się, prezentuje i uzasadnia własne poglądy.

8. Uczeń, który otrzymał śródroczną klasyfikacyjną, ocenę **niedostateczną** musi uzupełnić poziom wiedzy i umiejętności do końca kwietnia danego roku szkolnego.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Nauczyciel na podstawie orzeczenia lub opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia. Zasada ta dotyczy również ucznia objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole, na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczycieli oraz pedagoga i psychologa szkolnego.

1. Uczniowie o inteligencji niższej niż przeciętna

Uczniowie z inteligencją niższą niż przeciętna (70-84 w skalach Wechslera) stanowią 14% populacji szkolnej. Uzyskują oni słabe wyniki w nauce, pomimo dużego własnego nakładu pracy a niekiedy nawet, mimo intensywnej stymulacji rozwoju.

Największe trudności mają w rozumowaniu i logicznym myśleniu we wszystkich jego formach i przejawach. Poziom ich rozwoju słowno-pojęciowego odpowiada wcześniejszej fazie rozwojowej.

W szczególności uczniowie ci mają problemy z :

- wewnętrzną organizacją nowo nabytej wiedzy i integrowaniem jej z już posiadaną (stąd wolne tempo uczenia się)
- generalizowaniem wiedzy oraz wykorzystywaniem jej w różnych dziedzinach
- opanowaniem materiału o charakterze abstrakcyjnym (ze względu na bardzo słabą pamięć krótkotrwałą dzieci te zdecydowanie łatwiej pracują i uczą się na materiale konkretnym)
- umiejętnością myślenia przyczynowo - skutkowego
- dokonywaniem porównań między zbiorami (różnicowanie i szukanie podobieństw)
- umiejętnością odróżniania cech istotnych od nieistotnych
- dokonywaniem uogólnień, szczególnie o charakterze werbalnym

Myślenie tych uczniów charakteryzuje: konkretyzm i mała samodzielność. Często uczą się „na pamięć” bez zrozumienia treści.

Ich trudności nasilają się wraz z pokonywaniem kolejnych poziomów edukacji.

W przypadku tych uczniów konieczne jest dostosowanie zarówno w zakresie formy, jak i treści wymagań. Nie kwalifikują się do szkoły specjalnej dla upośledzonych umysłowo, a program szkoły ogólnodostępnej jest dla nich trudny, a przede wszystkim zbyt szybko realizowany. W zasadzie tylko w tej grupie uczniów możemy mówić o obniżeniu wymagań pamiętając jednak, że obniżenie kryteriów jakościowych nie może zejść poniżej podstawy programowej.

Ogólne wymagania co do formy :

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie
- podawanie poleceń w prostszej formie
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć

- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych
- wolniejsze tempo pracy
- szerokie stosowanie zasady pogłębłości
- odrębne instruowanie uczniów
- zadawanie do domu tyle, ile uczniów jest w stanie wykonać samodzielnie.

Symptomy trudności

- trudności z wykonywaniem bardziej złożonych działań
- trudność z pamięciowym przyswajaniem i/lub odtwarzaniem z pamięci wyuczonych treści (np., skomplikowane wzory, układy kosztów, obliczanie wyniku finansowego itp.)
- problem z rozumieniem treści zadań
- potrzeba większej ilości czasu na zrozumienie i wykonanie zadania

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- 1) częste odwoływanie się do konkretnego (np. graficzne przedstawianie treści zadań), szerokie stosowanie zasady pogłębłości
- 2) omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności (pamiętając, że obniżenie wymagań nie może zejść poniżej podstawy programowej)
- 3) podawanie poleceń w prostszej formie (dzielenie złożonych treści na proste, bardziej zrozumiałe części)
- 4) wydłużanie czasu na wykonanie zadania
- 5) podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w razie potrzeby udzielenie pomocy, wyjaśnienie, mobilizowanie do wysiłku i ukończenia zadania
- 6) zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie samodzielnie wykonać
- 7) potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału.

2. Uczniowie słabo słyszący

Uczeń słabosłyszący, to dziecko, które ma pozostałości słuchu wystarczające do skutecznego odbierania informacji językowych za pomocą słuchu, najczęściej przy użyciu aparatu słuchowego. Nie ma związku przyczynowego między osłabieniem słuchu a inteligencją dziecka.

Symptomy trudności

- uczeń sprawia wrażenie nie uważającego lub śniącego na jawie, może nie słyszeć instrukcji nauczyciela
- jest niechętny angażowaniu się w działania klasowe, obawia się porażki, ponieważ ma kłopoty z rozumieniem
- może reagować niewłaściwie w sytuacjach zabawowych (nie rozumie zasad gry lub intencji innych osób)
- reaguje nietypowo na ustne instrukcje
- może mieć zaburzenia mowy, mały zasób słów i pojęć

- słabo czyta
- często myli głoski dźwięczne i bezdźwięczne, nie różnicuje głosek z trzech szeregów s-z-c-dz, sz-ż-cz-dź, ś-ź-ć-dź (np. zamiast „z” uczeń może napisać każdą inną literę s,ż,sz)
- zamienia i gubi litery, pomija części wyrazów, myli końcówki – co powoduje zmianę treści znaczenia wyrazów, czasem pisze bezsensowne zlepki liter – w przypadku niezrozumienia ich znaczenia
- duże trudności sprawia uczniowi poprawna pisownia, opanowanie gramatyki, składni i ćwiczenia stylistyczne.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- 1) zapewnić miejsce w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela (od 0,5 do 1.5 m), którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też, umożliwić uczniowi odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi
- 2) nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust
- 3) należy mówić do ucznia wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji
- 4) trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami, to utrudnia rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat
- 5) nauczyciel winien upewnić się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszającego. W przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa. Można też wskazać jak to polecenie wykonuje jego kolega siedzący w ławce
- 6) uczeń z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela - co wymaga obserwacji jego twarzy - jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie. Często więc nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów w klasie
- 7) uczeń niedosłyszający powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- 8) w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy (m.in. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, dat itp.)
- 9) można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze
- 10) konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy

- 11) nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do dziecka niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- 12) przy ocenie prac pisemnych nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy. Błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z uczniem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej oraz ukierunkowania rodziców do dalszej pracy w domu.
- 13) uczeń niedosłyszący jest w stanie opanować podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy, w porównaniu z uczniem słyszącym. Przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

3. Uczniowie słabo widzący

U takich dzieci niepełnosprawność w zakresie widzenia oznacza osłabienie wzroku, które nawet przy użyciu szkielek korekcyjnych wpływa negatywnie na ich osiągnięcia szkolne.

Symptomy trudności

- mylenie liter o podobnych kształtach
- mylenie wyrazów o podobnej strukturze
- przestawianie liter
- nieprawidłowa technika czytania
- brak rozumienia tekstu w całości
- wolniejsze tempo czytania związane z problemami w spostrzeganiu całego wyrazu, zdania.
- problemy z rozumieniem tekstu (konieczność koncentracji na postrzeganiu kształtu poszczególnych liter)
- możliwe trudności w pisaniu z uwagi na obniżoną sprawność spostrzegania i zakłóconą koordynację wzrokowo – ruchową.
- możliwe popełnianie wielu błędów: przestawianie, mylenie, opuszczanie liter, błędy ortograficzne, złe rozplanowanie stron w zeszytach.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- 1) właściwe umiejscowienie ucznia w klasie (zapobiegające odbłaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność)
- 2) udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej
- 3) podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska
- 4) zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań)
- 5) częste zadawanie pytania- „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

Specyficzne trudności w uczeniu się

1. Dyskalkulia, czyli trudności w liczeniu

Oceniamy przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczną stronę liczenia. Uczeń ma, bowiem skłonność do przedstawiania kolejności cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że dziecko nie rozumie zagadnienia. Dostosowanie wymagań będzie, więc dotyczyło tylko formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny - wystawienie uczniowi oceny pozytywnej.

2. Dysgrafia, czyli brzydkie, nieczytelne pismo

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści.

Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne. Np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytac ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze.

3. Dysortografia, czyli trudności z poprawną pisownią pod względem ortograficznym, fonetycznym, interpunkcyjnym itd.

4. Dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się często również na problemy ze zrozumieniem treści

Ogólne zasady postępowania z uczniem z dysleksją rozwojową

- 1) **Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń**, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału)
- 2) Ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania **zmniejszyć ilość zadań (poleceń) do wykonania** w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy dziecka. Formy te należy stosować zamiennie – uczeń pozostawiony w klasie dłużej niż rówieśnicy, narażony na komentarze z ich strony sam zacznie rezygnować z dodatkowego czasu
- 3) **Ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek**, których nie ma w podręczniku; jeśli to możliwe dać uczniowi gotową notatkę do wklejenia.
- 4) **Pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości**, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania
- 5) **Wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych**. Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne

- 6) **Unikać wrywania do odpowiedzi.** Jeśli to możliwe uprzedzić ucznia (na przerwie lub na początku lekcji), że będzie dzisiaj pytany. W ten sposób umożliwiamy uczniowi przypomnienie wiadomości, skoncentrowaniu się, a także opanowanie zapięcia emocjonalnego często blokującego wypowiedź
- 7) **Dobrze jest posadzić ucznia blisko nauczyciela,** dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozprasających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu
- 8) **Podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo..**
- 9) **W przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego,** pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (referatów). Nie należy również oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną

Symptomy trudności

- nieprawidłowe odczytywanie treści zadań tekstowych
- niepełne rozumienie treści zadań, poleceń
- trudności z wykonywaniem działań w pamięci, bez pomocy kartki
- problemy z zapamiętywaniem reguł, definicji,
- błędne zapisywanie i odczytywanie liczb wielocyfrowych (z wieloma zerami i miejscami po przecinku)
- przestawianie cyfr (np. 56-65)
- trudności z zadaniami angażującymi wyobraźnię przestrzenną

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- 1) naukę definicji, reguł wzorów rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwalać
- 2) nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany
- 3) w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek
- 4) w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań
- 5) można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania
- 6) materiał sprawiający trudność dłużej utrwalać, dzielić na mniejsze porcje